

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 31.

SZERB NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. Jó megoldásként csak a Javítási és értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Az írásbeli vizsgán összesen 117 pont szerezhető.

Amennyiben a vizsgapontok és a dolgozatpontok nem egyeznek meg, akkor a javítási és értékelési útmutatóban megtalálja a vizsgapontok átszámítására vonatkozó táblázatot.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

I

1. Да је право чудо древних времена.
2. Од гвожђа које никада не рђа.
3. Археолошке сличности, наиме, у Лесковцу су пронађени предмети од нерђајућег челика.
4. Слон је света животиња, према предању слон је оплодио Будину мајку.
5. Без ципела и мобилних телефона.
6. Добровољци, који углавном раде у хуманитарне сврхе.
7. 50 одсто жена је неписмено.
8. У седишту Међународне конференције жена.
9. Он индијских сировина.
10. Болесна деца са разним органским оштећењима.
11. Везу са Институтом за експерименталну фонетику.
12. Апарате за корекцију говора.

II

	тачно	нетачно
13.		X
14.		X
15.	X	
16.	X	
17.		X
18.	X	
19.	X	
20.		X
21.		X

III

22. хигијенски
23. упутстава
24. замрзнути
25. припремљеним
26. потпуно
27. на сто
28. завршеног
29. стављати
30. температуре
31. нерасхлађене
32. преручите
33. алуминијума

NYELVHELYESSÉG**I**

1. Државној служби
2. неопажње
3. љуљашци
4. возње бициклом
5. оградама
6. костију
7. последицу
8. реци

II

9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
а	в	г	б	в	а	б	г	а	б

III

19. је финансирало, 20. предложио је, 21. је изискивало, 22. је издвајала, 23. добијали су, 24. одлучило је, (или: одлучило), 25. је прогласила, 26. су проглашавале, 27. обезбедио је, 28. је долазило.

Átszámítási táblázat a nyelvhelyesség feladatsor vizsgapontjainak kiszámításához

Dolgozatpont	Vizsgapont
28	18
27	18
26	17
25	17
24	16
23	16
22	15
21	14
20	14
19	13
18	12
17	12
16	11
15	10
14	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
13	9
12	8
11	8
10	7
9	6
8	6
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

A hanghordozón hallható szövegek

250. годишњица рођења Волфанга Амадеуса Моцарта

I

Довољно је само неколико тактова да нам одмах постане јасно због чега је на страницама метроа којима се разлеже Моцартова музика стопа криминала нижа. Он разоружава.

Кажу да звуци ове музике још нерођеном детету у мајчиној утроби отварају уши, и нимало нам није тешко да поверујемо у то. И да „Мала ноћна музика“ код крава изазива повећану производњу млека. И да је „Кредо“ из „Мисе солемнис“ из 1780. године у стању да и најокорелијима врати веру у Бога, па чак и веру у то да је Бог добар.

Свако је у стању да то чује.

Моцартова музика је лепа и чисто веома једноставна. То значи: она представља страшну провокацију за све који имају проблема са лепотом и са једноставношћу.

А таквих је данас и превише, и готово да не можемо да им замеримо. Наравно да је чиста лудост да се у време бомбашких напада слави наивност. Наравно да је тешко разумети да се у време свеопште радикализације тежи „златној средини“. Вероватно делује шашаво када се, имајући у виду силне жртве терора, пева: „Ништа није горе од освете!“

Биће занимљиво посматрати шта ће се са таквим Моцартом дешавати ове године, године Моцарта.

Он је, сасвим сигурно, највреднији поклон који је немачка култура дала свету, а свет, ево, слави 250 година од његовог рођења, слави Јоханеса Хризостомуса Волфгангуса Теофилуса („Amade“) Моцарта.

Биће на стотине концерата, симпозијума, спектакла, а већ постојећим књигама о свом композитору, чији се број процењује на око 20 000, придружиће се нове. И опет ће се продавци кугли од марципана бранити од напада противника и обрнуто, а већ одавно се, узгред речено, говорка о томе да је кич оних који разарају Моцарта у међувремену прерастао кич оних који га обожавају. Дон Ђовани као дилер дроге, „Фигарова женидба“ у згради Доналда Трампа? Досадно!

Једни ће, дакле, и даље гушити Моцарта под брдима зашећереног шлага, док ће други газити по њему. А ни једнима ни другима неће пасти на памет да уз Моцартову музику опада стопа криминала, да све тешкоће делују мање, а живот се јавља у свом пуном сјају.

Ако ћемо да слаavimo Моцарта на примерен начин, славићемо чисту музику. Славићемо са примесом туге, јер Моцартова епоха је била последња епоха у којој су лепота и уметност били синоними. А тако ћемо славити и добро у нама.

(НИН)

II

За цара и забаву

Уз звуке топова, по магли и зимоћи, неких 850 заљубљеника у војну историју играло се у суботу у Аустерлицу најславније Наполеонове битке завршене победом француског цара пре 199 година. Учесници су стигли из десет европских земаља како би оживели крваву битку коју је француска војска водила против руских и аустријских савезничких снага и победила 2 децембра 1805. године. Најбогатији „ратници“ издвојили су за оружје, костиме и опрему од две до три хиљаде евра, укључујући и пушку, сиромашнији су све прецизно сами изградили, па чак и оружје, а неки су ноћ уочи битке провели шијући костиме. Готово сат времена, испод брежуљка Сантон, где је француски генерал Жан Лан распоредио своје топове, „Руси“ и „Аустријанци“ супротставили су се „Французима“, све уз подршку хиљада гледалаца. Председник пројекта „Аустерлиц 2005“ Мирослав Јандора објаснио је да је сценарио за битку разређен прецизно, да у минуто. Међу удружењима које учествују у оваквим играма нема ниједног из Француске, но бројни су Белгијанци, Пољаци или Немци, који су се нарочито истакли играјући Наполеонове војнике. Упркос доста присутном несимпатисању Руса, Чеси су ипак пристали да глуме руске војнике. Данас се место Аустерлиц зове Славков и заправо је градић двадесетак километара удаљен од Брна. Све до краја комунизма, односно до 1989, у њему су се одржавале тек ретке манифестације везане уз чувену битку. Но, у задњих петнаест година, бој се реконструирала сваке године и са све већим успехом. Након 90 минута „битке“, „Французи“ су успели да освоје брежуљак повицима „Живео цар“, које су извикивали с различитим нагласцима. Организатори се спремају да следеће године приреде прави спектакл. „На обележавању 200-годишњице очекујем да ћемо имати око 3000 војника на бојишту“, рекао је Јандора уз напомену да су интерес већ исказали фанови из САД, Новог Зеланда, па чак и Кине. Код Аустерлица је, иначе, према процени историчара, убијено укупно 150.000 војника.

(Дневник Н.С.)

III**Славни, а отписани**

У београдској галерији Superspace отворена је у среду увече изложба радова графичког дизајна и адвертајзинга четири светски позната дизајнера који су се усудили да признају да не продају баш све што направе. На изложби „Отписани“ дизајнер Милес Невлџн, хрватски креативни тандем Давор Брукета и Никола Жинић и тренутно најпознатији српски дизајнер Славомир Стојановић приказаће радове које нису успели да продају клијентима. Изложба одбијених радова први пут је направљена у Србији, и то, каже Стојановић „да би се видело колико креативности пољуби врата“.

- Најчешћи разлог одбијања је несхваћеност. Ја не могу да направим никакву разлику у креативности између својих радова које су клијенти прихватили и оних које нису. Многи дизајнери кажу да им никада ништа није одбијено, али је реалност да се деведесет одсто пројеката не реализује. Дакле, ми радимо десет пута више него што се види да радимо, а то у великој мери зависи и од клијента. Главни проблем данас је што се креативност потпуно мимоилази, па као што је деведесетих била на снази имиџ естетика, данас је естетика продаје. То значи да клијенти највише воле, на пример, велики плакат с великом патиком преко и исписаном адресом на којој се она може наћи, а људи се уче и навикавају на такав укус, каже Стојановић.

(НИН)

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**I**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Б	А	В	Б	Б	Б	В	А	В	В

II

11. О Наполеоновој славној победи у Аустерлицу.
12. Учесници су дошли из десет европских земаља.
13. Носили су костиме Наполеоновог времена,
14. Пушке, топове ...
15. Пољаци и Немци.
16. 20 километара од Брна, данашње место Славков.
17. За 200. годишњицу желе да приреде још славније сећање.

III

18. изложба
19. светски позната
20. „Отписани“
21. да продају
22. одбијања
23. десет пута
24. проблем
25. велики плакат

Átszámítási táblázat a hallott szöveg értése feladatsor vizsgapontjainak kiszámításához

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	31
22	30
21	29
20	28
19	27
18	25
17	23
16	21
15	19
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	11
8	9
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1
0	0

ÍRÁSKÉSZSÉG**BEVEZETŐ**

Az írás feladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

ELSŐ FELADAT

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

<i>Értékelési szempontok</i>	<i>Pontszám</i>
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

2. Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.

Tartalom és szöveghossz

E szempontokon belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs céloknak megfelelően ír.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az adott szinten bizonyos nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Tartalom és szöveghossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 40–50 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 40 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

MÁSODIK FELADAT

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról

<i>Értékelési szempontok</i>	<i>Pontszám</i>
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveg hosszától.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat.

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor nem értékelhető a többi szempont alapján, azaz az összpontszám is 0 pont.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétléstől mentesek.

Amennyiben a vizsgázó szó szerint lemásol egy irányító szempontot, és jó nyelvi környezetben használja azt, az adott irányító szempontot teljesítettnek kell tekinteni. A rossz nyelvi környezetben használt, szó szerint lemásolt irányító szempont kifejtése nem fogadható el.

Formai jegyek és hangnem

A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni. Amennyiben például a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ, ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt.</p> <p>vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>A kommunikációs célokat részben valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot.</p> <p>vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>Alapvető kommunikációs célját nem éri el.</p> <p>vagy: A vizsgázó más témáról írt.</p>

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
<p>A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.</p> <p>A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.</p> <p>A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.</p> <p>A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus.</p> <p>A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.</p> <p>A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre.</p> <p>A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A mondanivaló nem mindennél logikus elrendezésű.</p> <p>A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés.</p> <p>A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel.</p> <p>A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen.</p> <p>Az írásmű izolált mondatok halmazából áll.</p> <p>A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.</p>

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését.</p> <p>A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi.</p> <p>Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését.</p> <p>Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes.</p> <p>A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.</p>	<p>A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgot.</p>	<p>A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja.</p> <p>A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.</p>	<p>A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.</p>

Javítási jelrendszer

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával.

- bekarikázott szám = teljesített tartalmi szempont
- hiányjel + szám = nem tárgyalt tartalmi szempont
- szám + mínuszjel = nem megfelelően kifejtett vagy nyelvi okok miatt nem érthető, de érintett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- betű = az adott formai jegy teljesítése helyes
- hiányjel + betű = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy
- aláhúzott betű = elfogadható, bár hibás az adott formai jegy

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel.

- L = lexikai hiba
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba
- É = értelemzavaró hiba

A szövegben használt jelek:

- aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba
- aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő hiba

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- G = nyelvtani hiba
- ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba
- É = értelemzavaró hiba
- H = helyesírási hiba

A szövegben használt jelek:

- aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba
- hiányjel = hiányzik egy szó
- nyíl = szórendi hiba
- aláhúzás + i = ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni.